КЮСТЕНДИЛСКА
ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА
ПАЛАТА

KYUSTENDIL
CHAMBER OF COMMERCE AND
INDUSTRY

2500 Кюстендил, ул. Цар Освободител 168 E-mail: tpp_kyustendil@abv.bg 2500 Kyustendil, 168 Tsar Osvoboditel Str.
Тел. 078/55-13-70 Phone 078/55-13-70

Становище-предложение

на Кюстендилска търговско-промишлена палата

относно Проект на решение за предоставяне на мандат на Националния статистически институт за провеждане на преговори със статистическата служба на европейската комисия „Евростат" за промяна в обхвата на регионите от Ниво 2 в Република България

КЮСТЕНДИЛСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА (КТПП), която повече от 25 години работи в подкрепа на бизнеса в качеството си на работодателска организация, областна структура на БТПП, **инициира** през месец септември 2024 г. организирането и провеждането на **Дискусионен форум**, на който бяха обсъдени възможностите **за промени в районите на планиране, включени в Картата на регионалните помощи на Република България за следващия програмен период**, които пряко засягат финансирането на бизнеса от Европейските фондове.

Форумът, който организирахме с участието на **Института за пазарна икономика**, обедини НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ, ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА ДЪРЖАВНИТЕ И ОБЩИНСКИ ВЛАСТИ НА МЕСТНО НИВО ОТ ЮГОЗАПАДНИЯ ПЛАНОВ РЕГИОН И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ ОТНОСНО НЕОБХОДИМОСТТА ОТ СПЕШНА ПРОМЯНА НА РЕГИОНИТЕ, ВКЛЮЧЕНИ В КАРТАТА НА РЕГИОНАЛНИТЕ ПОМОЩИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА СЛЕДВАЩИЯ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД СЛЕД 2027 Г.

В тази връзка бе изготвено общо становище от КТПП и ИПИ, подкрепено от БТПП, Сдружението на Югозападните общини и Областните управи на Кюстендил, Благоевград, Перник и София (област), с което се обединихме около следните предложения:

1. В максимално бързи срокове да се започне диалог с отговорните институции и заинтересовани лица за промяна на картата на районите за планиране, отчитайки последните актуални данни за икономическото развитие и демографията на районите, стъпвайки на формалните критерии и принципа за равен достъп;

2. Картата на районите за планиране в България да бъде окрупнена, тоест броят на районите за планиране да се намали, което да гарантира дългосрочното спазване на критерия за население и да даде възможност за по-ефективно управление на регионалната политика.

3. Новата карта на районите за планиране да гарантира, че районите Благоевград, Кюстендил, Перник и София (област) не са ощетени, тоест имат равен достъп до финансиране, както и всички други области в страната, които изостават от средноевропейските нива на развитие.

С оглед на това КТПП, подкрепяйки изразената вече позиция от ИПИ, приветства усилията и ангажираността на държавата за предлагане и обсъждане на ново териториално райониране и стартирането на обществено обсъждане по този проблем.

Трите публикувани варианта, разработени от НСИ са приемливи за Кюстендил и региона от гледна точка на това, че и трите предвиждат извеждането на София в отделен регион, с което ощетяването на областите Благоевград, Кюстендил, Перник и София (област), поради пакетирането си със столицата София, се прекратява. Наред с това и трите варианта имат достатъчно дълъг времеви хоризонт, гарантиращ дългосрочното спазване на критерия за население.

Палатата от своя страна обаче в активен диалог с всички страни, подкрепили цитираното по-горе становище продължава да участва в процеса по търсене на най-добрия вариант за ново райониране.

С оглед на гореизложеното, считаме за целесъобразно да се изведе и постави във фокус нов 4-ти вариант за обособяване на райони на планиране от ниво 2, който Палатата подкрепя и защитава от 2020 г. насам, като съобразно новите данни и реалности същият е актуализиран с изваждането на София в отделен район.

При варианта, който предлагаме референтните стойности на БВП/глава от населението, съотнесени към средните за ЕС, **гарантират максимален базов интензитет на безвъзмездната финансова помощ за територията на цялата страна**. Новият подход е съобразен и с изискването на европейския регламент за минимален брой население за район от ниво 2 от 800 000 души и максимален - 3 000 000 души, което не е изпълнено при настоящия вариант с 6 района на планиране ниво 2, в 2 от които броят на населението не съответства.

Нашето предложение включва **3+1 района на планиране от ниво 2 – Западен, Североизточен и Югоизточен + София-град, като при обособяването им относително високият БВП/глава от населението в област София – град вече не се отразява на останалите региони.**

Разпределението на новите 3+1 района на планиране ниво 2 е следното (при един район на планиране ниво 1, обхващащ територията на цялата страна):

- **Североизточен** (Варна, Велико Търново, Габрово, Добрич, Разград, Русе, Силистра, Търговище и Шумен): 1 506 493* души,
- **Югоизточен** (Бургас, Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Смолян, Стара Загора, Хасково и Ямбол): 2 255 797* души,
- **Западен** (Благоевград, Видин, Враца, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Перник, Плевен, и обл. София): 1 396 226* души и
- **София (столица):** 1 286 965* души.

*Съгласно данни на НСИ за НАСЕЛЕНИЕ КЪМ 31.12.2023 Г. ПО ОБЛАСТИ

	
Първоначално предложение, подкрепено от КТПП, 2020	Актуализирано предложение, 2025

Съгласно изчислението на БВП/глава от населението за референтния период, подобно разпределение попада под определен процент от средния БВП/глава от населението на ЕС, което позволява такова обособяване, постигайки всички цели в наложителната промяна на районите за планиране от ниво 2, а именно оптимизация на процеса по управление на децентрализацията и на условията за усвояване на средствата от ЕС след 2027 г. и намаляване на административните разходи.

Така нашето предложение гарантира общите цели за по-ефективна кохезионна политика и равен достъп до европейски ресурс във въпросните области.

КТПП отчита факта, че времевият хоризонт за стартиране на преговори със статистическата служба на европейската комисия „Евростат“ за промяна в обхвата на регионите от Ниво 2 в Република България до 31.03.2025 г. е твърде кратък, но се надяваме предложението ни да бъде взето под внимание.

С оглед ситуацията и приключване на процедурата по новото райониране Палатата освен предложения нов вариант, анализира и всеки от публикуваните за обществено обсъждане 3 варианта.

На тази база Кюстендилска търговско-промишлена палата **изразява подкрепа за Вариант 2**, включващ пет района (подход 4+1) - Западен, Северен, Южен централен, Югоизточен и Столичен район, който е най-близък до съществуващите икономически връзки. Има достатъчен времеви хоризонт по отношение на дългосрочното спазване на критерия за население. Важен е и аргумента, че този вариант осигурява относителна приемственост или по-лесно адаптиране на текущите политики, заложени в действащите стратегически документи, тъй като се обединяват цели райони и няма значимо прегрупиране на областите. Това от своя страна позволява по-плавен преход по отношение на всички стратегически и аналитични документи, както и данните на ниво NUTS-2.

Относно двата други варианта считаме, че:

- Вариант 1, предлагащ създаване на четири района – Столичен, Северен, Южен и Източен (подход 3+1) не е особено подходящ, тъй като води до окрупняване на области, при които се наблюдава слаба икономическа и инфраструктурна свързаност, като това е вярно за всеки един от трите големи нови района. В същото време се разкъсват традиционни връзки между гранични области, които в момента попадат в един район за планиране – най-вече в сегашните Югоизточен и Североизточен район. И двата източни района предполагат разрастване и окрупняване с областите на север от тях, където са и икономическите взаимовръзки.

- Вариант 3, предвиждащ пет района (подход 4+1) - Западен, Южен, Северен, Източен и Столичен, също не е особено подходящ, тъй като предопределя отново относителен дисбаланс в икономическото развитие на новите райони за планиране, включвайки в Западния регион основно области с ниски икономически показатели, предпоставка за значително по-бавен средносрочен растеж в така формираният регион. В този вариант отново имаме Източен район, който обединява механично областите Варна и Бургас, но разкъсва съществуващите взаимовръзки в текущите Югоизточен и Североизточен район. В този вариант е спорна и позицията на Бургас, като единствена южна област в новия Източен район.

В заключение КТПП изразява своята готовност и ангажираност да продължи да работи за постигане на общата цел за създаване на силни и жизнени райони, които са по-добре географски обособени с устойчив капацитет и реални възможности за развитие.

Изготвено от:
КЮСТЕНДИЛСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

Подкрепено от:
ИНСТИТУТ ЗА ПАЗАРНА ИКОНОМИКА
СДРУЖЕНИЕ НА ЮГОЗАПАДНИТЕ ОБЩИНИ
БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ТЕКСТИЛ, ОБЛЕКЛО И КОЖИ

28.02.2025 г.
гр. Кюстендил